

4ος ΔΜΔ ΠΙΑΝΟΥ ΑΛΚΑΝ/ΤΣΙΜΜΕΡΜΑΝ-1- ΜΕΓΑΛΗ ΘΡΙΑΜΒΕΥΤΡΙΑ Η ΚΙΝΑ!

Critics Point

2018

Θριαμβεύτρια ἡ αἰώνια Κίνα (κιν. 中国)
στὸν 4ο Διεθνή Διαγωνισμό Πιάνου
Ch.-V. Alkan - P.J.G. Zimmermann!

Διοργανωτὴς τὸ Διεθνὲς (πλὴν ἑλληνικότατο)
Μουσικὸ Σωματεῖο Τζίνα Μπαχάουερ, ἰδρυτὴς καὶ
ψυχὴ του ὁ φίλτατος Κωνσταντῖνος Π. Καραμπέ-
λας-Σγούρδας, ναί, καὶ τοῦ Critics-Point

21/2018.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΘΕΩΡΩ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΜΙΑΝ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ τῶν προσωπικῶν μου ἀπόψεων περὶ Διεθνῶν Μουσικῶν Διαγωνισμῶν (βραχυγρ. ΔΜΔ), ὅσο καὶ ἂν ἐγὼ ὁ ἴδιος, μὲ τὰ χρόνια, θεωρῶ (μόνον γιὰ μένα) ἀσυγχώρητη σπατάλη χρόνου τὴν παρακολούθηση ἀφεύκτως πασίγνωστων σελίδων γιὰ πιάνο ἢ φωνή: αὐτοὶ οἱ δύο διαγωνισμοὶ (ἴσως καὶ κιθάρας;) γίνονται λίγο-πολύ τακτικὰ στὴν Ἑλλάδα, ἀφ' ὅτου ἡ ἀλησμόνητη Ὀρχήστρα τῶν Χρωμάτων δολοφονήθηκε ἰταμότατα ἀπὸ τὸ καταραμένο ἑλληνικὸ ντοβλέτι. Ἄν θυμᾶστε, ὀργάνωνε κάθε χρόνο τοὺς ΔΜΔ Δημήτρης Μητρόπουλος (ἐναλλάξ συνθέσεως καὶ διευθύνσεως ὀρχήστρας). Σὲ τόπο ἀνιάτως φυγόμυσο, ἀλλὰ μὲ πλήθη προικισμένων μουσικῶν κατὰ 50%

ἐκπατριζομένων, ὅπου ἡ μουσικὴ παραμένει ἐμπροθέτως ἀθεσμοθέτη-
τη, ἔρμαιο στὰ χέρια Μαικήνων (ἀπὸ καταβολῆς Ἀνδρέα Συγγροῦ [1830
-1899]), πὺ τὴ χρησιμοποιοῦν ὡς μέσον γιὰ τὴν προώθηση ἀνομολό-
γητων σκοπῶν, εἶναι δραματικὰ ἀναγκαῖα. Ὅχι μόνο γιὰ νὰ παρακο-
λουθοῦν διεθνεῖς ἐξελίξεις στὸ παιδαγωγικὸ τομέα, ἀλλὰ καὶ γιὰ συνειδη-
τοποιοῦν τὶς γιγαντιαῖες, ἐλπιδοφόρα ποιοτικὲς, μεταβολὲς στὸν Μουσικὸ
Χάρτη τῆς Ὑδρογείου: τὸ 1900 ὁ πληθυσμὸς τὶς ὑπολογιζόταν στὰ 2
δὶς, ἐνῶ τὸ 2018, ἴσως ἔχει φτάσει τὰ 6,5 ! Στὸ μουσικὸ στίβο μπῆκαν
δυναμικὰ ἡ Ἄπω Ἀσία (χρονολογικά: Ἰαπωνία, Κορέα, Κίνα καὶ ἔπονται
Μογγολία, ἴσως Ταϊλάνδη καὶ τελευταῖα οἱ μουσικὰ ὑπερανπτυγμένως
τέως σοβιετικὲς δημοκρατίες τῆς Γεωργία, Ἀρμενίας καὶ ἄλλων χωρῶν
τῆς τέως ΕΣΣΔ). Ἡ ἄλλοτε «ἀπομονωμένη» Ἀλβανία, ἔχει ἐξελειχθεῖ
σὲ ἐξαγωγέα ἀηδονιῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων στὰ μεγαλύτερα ξένα λυρι-
κὰ θεάτρα καὶ σολίστ (πιάνου, βιολιού, βιολοντσέλου κ.ἄ.). Γιὰ νὰ μὴν
ἀναφέρουμε τὴ Φιλαρμονικὴ τῆς **Prishtina**, πρωτεύουσας τοῦ πλαινοῦ
μας Κοσόβου, πὺ πρόσφατα περιόδευσε τὴν...Ἰαπωνία (ἐνῶ ἡ ΚΟΑ—
ξέχασα ἂν καὶ πότε ξεμύτισε ἀπὸ τὸ Ἑλλαδιστάν)... Τῶν λόγων μου τὸ
ἀσφαλὲς ἐπικύρωσαν οἱ 4 διακρίσεις τοῦ 4ου ΔΜΔ πιάνου *Τζίνα Μπαχά-
ουερ*: τὶς δύο ἀπέσπασαν νεαρὸτατοι Κινέζοι, πὺ γιὰ μᾶς ἀπλῶς κατοι-
κοῦν ἐκτὸς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας.

* * *

ΤΟΝ 4ο ΔΜΔ πιάνου *Τζίνα Μπαχάουερ*, πὺ φέρει τὰ ὀνόματα δύο
περιφῆμων πιανιστῶν τοῦ 19ου αἰ., τοῦ **Charles-Valentin Alkan** (1813
-1888) καὶ τοῦ δασκάλου του **Pierre-Joseph-Guillaume Zimmerman**
(1785-1853), ἐξ' ὧν τοῦλάχιστον ὁ πρῶτος ὑπῆρξε καὶ μέγιστος
συνθέτης (ἔργων γιὰ πιάνο, κυρίως): ἀπὸ τὰ λίγα ἀλλὰ σημαντικότερα
ἔργα του πὺ ἔχω ἀκούσει. κινεῖται σὲ ὑψόμετρα μὸλις χαμηλότερα
ἐκείνων τῶν Σοπέν καὶ Λίστ. Καὶ σημαντικὸς λόγος παρακολουθήσεώς
μου τῆς τελικῆς συναυλίας τοῦ ΔΜΔ ἦταν ἡ ἀκρόαση ἔργων του, πολυ-
τιμότερη διεύρυνση τῶν ὅποιων μουσικῶν μου γνώσεων.

Ἀρχίζουμε ἀπὸ τὰ τετελεσμένα γεγονότα: α) Σύνθεση τῆς ὕμελους
κριτικῆς ἐπιτροπῆς. Πρόεδρος: **Κωνσταντῖνος Π. Καραμπέλας-Σγούρ-
δας**: Μέλη: **Constantino Mastroprimiano** (Ἰταλία), Ὁρέστης
Μπαζός, **Μαρία Κανατσούλη-Παπαδιαμάντη**, Ἑλένη **Λέττη-
Παππᾶ**. β) Ἡ κρίση τῆς: Α Βραβεῖο...δὲν δόθηκε, γύρευε γιὰτί (σχόλιο
γράφοντος). Β' Βραβεῖο, *ex aequo*: **Cowley Fu** (Κινέζος, κάτοικος

Αυστραλίας· επώνυμο: **Fu**, γ. 6.11.1995) και **Federico Crema** (Ιταλία, γ. 11.2.1999) Γ' Βραβείο: Έλευθέριος Μισιργής (Ελλάδα, γ. 25.5.1987). Ειδικό Βραβείο: **Chia-yu Chsu** (Κίνα· επώνυμο **Chsu**, 28.5.1989).

Τῆς μοίρας μου νὰ διαφωνῶ, συχνότατα καθέτως, μὲ τὶς κρίσεις τῶν ἐπιτροπῶν **κάθε** ΔΜΔ. Εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον στὴν καθεμιὰ νὰ μὴ ὑπάρχουν ἕνα-δύο ἀγύριστα μυαλά, ἔρμια ἐμμονῶν καὶ προκαταλήψεων. Παραθέτω τὶς κρίσεις μου γιὰ τὸν καθένα τῶν 4 πού ἔφθασαν ὡς τὸν τελικό, κατὰ σειρὰ ἐμφανίσεώς του. Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἀπονεύμω ...δικά μου ἔπαθλα.

1. **Crema, Federico** (Ιταλία, ἐτῶν 18 καὶ 2 μηνῶν):

Σὲ ὅλα τὰ ἔργα, ἐντυπωσίασαν ὁ καθάριος, φωτεινός (δίχως ὑπερβολικὴ στίλβη) ἤχος τοῦ χάρη σὲ δεξιοτεχνικότατη καὶ εὐφυᾶ οἰκονομία τοῦ πεντάλ, ἕνα καθολικὸ ὄραμα, ἀνετα καὶ ὑστροφα προσαρμόζον τὰ ἐπίκτητα (τεχνικὰ) χαρίσματα τοῦ νέου στὰ φυσικά: κοντολογίς στὴν ἀνάδειξη τῶν ἰδιαιτεροτήτων **κάθε** ὕφους.

ΜΠΕΤΟΒΕΝ, ΛΟΥΝΤΒΙΧ ΒΑΝ [Beethoven, Ludwig van, 1770 - 1827]: Σονάτα ἄρ. 7, ἔργο 10, ἄρ. 3, ρε μείζ. (1798). Καταγοήτευσε ἡ λεπτοεργημένη καὶ ρέουσα στὶς ἐναλλαγές δυναμικὴ στὸ α' τῶν τεσσάρων μερῶν **Presto**, ἀλλὰ καὶ ἡ ἔκπαγλη ὠριμότητα, κατάδυση στὰ μύχια τῆς μουσικῆς στὸ β', ἐξαισίσι **Largo e mesto**, 6/8, ρε ἔλ. Τὰ ὑπόλοιπα δύο μέρη, **Scherzo**, 3/4, ρε ἔλ. ὀλοκλήρωσαν τὴν ποιοτικὴν ἀνιούσα πρὸς τὸ ὄραμα πού ὑποσχέθηκαν τὰ δύο ἀρχικά.

ΜΠΡΑΜΣ, ΓΙΟΧΑΝΝΕΣ [Brahms, Johannes, 1833 -1897]: 11 Πα-
ραλλαγές πάνω σὲ ἕνα πρωτότυπο θέμα, ἔργο 21, ἄρ.1, ρε μείζ. Μὲ ἐντυπωσιασίσι πὼς τὸ ΕΓΩ τοῦ νέου ὑποχώρησε ἐντελῶς, ἀνάξοντας σὲ ἀπόλυτη, ὑπὸ ἀνάδειξιν ἀξία, τὸ ὕφος τοῦ συνθέτου καίτοι τὸ ἔργο, ἀπὸ τὰ λιγότερα ἐλκυστικὰ τοῦ Μπράμς, ἀκούγεται μᾶλλον σπάνια.

ΑΛΚΑΝ, ΣΑΡΑ-ΒΑΛΑΝΤΕΝ [Alkan, Charles-Valentin, 1813-1888]:
Σονατίνα, λα ἔλ., ἔργο 61 (1861), 4 μέρη: i. **Allegro vivace** ii. **Allegramente**, φα μείζ. iii. **Scherzo-Minuetto**, ρε ἔλ. iv. **Tempo giusto**, λα ἔλ. Παρὰ τὸ οἶονεὶ «ὑποκοριστικό» τοῦ τίτλου (Σονατίνα, ὄχι Σονάτα), μεγάλης γραμμῆς καὶ ὑψηλῆς πνοῆς

σύνθεση, συγκρίσιμη με ώριμο Λίστ. Το έργο αποδόθηκε με σφριγηλότατη ρυθμική και παίξιμο αναλυτικότατο θεματικής τε επεξεργασίας και συνθετικής μορφοπλασίας. Και πάλι τέλεια προσαρμογή στο ύφος, σαν να μην προηγήθηκαν...Μπετόβεν και Μπράμς.

ΣΟΠΕΝ, ΦΡΕΝΤΕΡΙΚ [Chopin, Frédéric, 1810-1849]: Σκέρτσο αρ. 3, έργο 39, ντο# έλ. (1839, Valldemossa [νήσος Μαγιόρκα, Βαλεαρίδες]). Παρ' όλο το συχνό πέρασμά του από τη ντο# έλ. στή μείζ. έναρμόνιο, ρεβ, έλάχιστα θυμίζει το Πρελούντιο αρ. 15, (από τα 24) στην ίδια τονικότητα, άλλ' αντιστρόφως, από ρεβ μείζ. σε ντο# έλ., που γράφηκε ίδιαν έποχή στη Μαγιόρκα. Έμεινα άναυδος διαβάζοντας τον άνώνυμο συντάκτη του άγγλικού λήμματος της Βικιπαίδεια για το έργο. Έξέφραζε άπαραμίλλα ό,τι δέν συνειδητοποιούσα ακούγοντας τη μοτορική, συναρπάζουσα πλήν διαυγέστατη έρμηνεία του ίταλου έφήβου, με την άνεση γρήγορης πινελλιās δεξιοτέχνου κινεζικής ή ίαπωνικής καλλιγραφίας: «Από τα 4 Σκέρτσοι (Σ.Σ. του Σοπέν) είναι το πιό συνοπτικό, ειρωνικό και πυκνοχτισμένο: έργο σχεδόν μπετοβενικού μεγαλείου».

2. Μισιργής, Έλευθέριος (Ελλάδα, έτων 31):

ΜΠΕΤΟΒΕΝ, ΛΟΥΝΤΒΙΧ ΒΑΝ [Beethoven, Ludwig van, 1770-1827]: ή πασίγνωστη Υπό το Σελινόφως (γερμ. *Mondscheinsonate*) «Σονάτα αρ. 14, Σάν Φαντασία», ντο# έλ., έργο 27, αρ. 2 (1801). Παιγμένη από τον πρώτο ως τον τελευταίο φθόγγο με άνεπίληπτη δακτυλική τεχνική. Αναζητήσαμε και στα τρία μέρη τέμπι άνεπαισθήτως άργότερα—κυρίως όμως στο α' το περίφημο *Adagio sostenuto* και περισσότερη συγκίνηση.

ΑΛΚΑΝ, ΣΑΡΑ-ΒΑΛΑΝΤΕΝ [Alkan, Charles-Valentin, 1813-1888]: *Le Festin d'Ésope* [γαλλ. Το Συμπόσιο του Αίσώπου], αρ. 12, έργο 39, κατακλειδα γιγαντιαίου *opus* περιλαμβάνοντος 7 συνθέσεις, δεξιοτεχνικότατης πλήν εκχειλίζουσες από ουσία μουσική, εν αῖς και ή Συμφωνία, σε 4 μέρη (βλ. κατωτέρω), που καθένα τους αριθμείται χωριστά: γι' αυτό και το Συμπόσιο του Αίσώπου, κατακλειδα του έργου, φέρει αύξοντα αρ. 12. Πρόκειται για μεγάλης γραμμής σύνθεση, παραλλαγές σε ένα θέμα, άντιλη-

πτό σέ κάθε μιά τους, σαγηνευτικά διαφορετικῆς τῶν ἄλλων. Ἐδῶ ὁ Μισιργῆς, ξετύλιξε ὁμολογουμένως ἀπροσδόκητο φάσμα ἐρμη-
νευτικῶν δυνατοτήτων, (λάμψεις, ἠχοχρώματα, φωτοσκιάσεις
κ.λπ.) κάνοντάς μας νά παρακολουθοῦμε μέ *suspense* κάθε νότα!
Ἡ ωραιότερη στιγμή του.

ΣΟΠΕΝ, ΦΡΕΝΤΕΡΙΚ [Chopin, Frédéric, 1810-1849]: Σονάτα ἀρ. 3,
ἔργο 58, σι ἔλ. (1844-45). Γενικά, παραπέμπουμε κυρίως στό
ἀρχικό σχόλιό μας γιά τὸ Μπετόβεν. Ὑπερβολικά «ἀστραφτερή»
προσέγγιση τοῦ α' μέρους, μέ κάποιο ἔλλειμμα νοηματικῆς συνέ-
χειας, ἐπιφανειακότητα στό β', *Scherzo* (σάν αὐτάρεσκα παιγ-
μένη ἄσκηση), πρὸς Θεοῦ, περισσότερο *cantabile* καὶ *legato*,
στό γ' μέρος (οὐράνιες μελωδίες πού μεταφέρουν σέ μαγικά πάρκα
γαλλικῶν πύργων) καὶ...μπετοβενικότατο *prestissimo* (ἀντὶ *Pre-
sto non tanto*), στό φινάλε (δ' μέρος). Ὁ Ἄλκιαν του, ὅμως, (τὸν
ὑπερευχαριστοῦμε γι' αὐτόν), μᾶς ἔπεισε ὅτι μπορεῖ τὰ βέλτιστα.
Τὰ ἄλλα θεωροῦμε ἀναγκαστικά καταγραφτέες στιγμιαῖες συγκυ-
ρίες.

3. **F u C o w l e y** [ἐπώνυμο: Fu· Κίνα, κάτοικος Αὐστραλίας, ἐτῶν
22½]: ἔπαιξε ἓνα «μόνον» ἔργο, ἀλλὰ κολοσσὸ τῆς παγκόσμιας
πιανιστικῆς (καὶ ὄχι μόνον) φιλολογίας: τὸ ἴδιο ἔπαιξε καὶ ἡ
συμπατριώτισσά του **Chsu Chia-yu**.

ΑΛΚΑΝ, ΣΑΡΑ-ΒΑΛΑΝΤΕΝ [Alkan, Charles-Valentin, 1813-1888]:
Συμφωνία γιά σόλο πιάνο, ἀπὸ τὸ δεινοσαυρικῶν διαστάσεων ἔργο 39, σέ
4 μέρη. Γενικὴ αἴσθηση: διαυγέστατο *toucher*, ρωμαλέο καὶ πλαστικό,
δίχως τὴν ἀπειροελάχιστη ἔκπτωση στὴ νοηματι-κὴ διαφάνεια, στό ἐκ
βαθέων *cantabile*, καὶ στὴ στέρεη δομικὴ κομψότητα. Τελικά, πόρρωθεν
ὁ ἄριστος *i. Allegro*, ντο ἔλ: ὑπέ-ροχο *phrasé*, συναρπαστικά
κορυφούμενη ἀνάπτυξη, ὄχι δίχως ἀλαργινές ἀποχρώσεις... τζάζ, εὐφυῶς
σποραδικές! *ii. Marche Funèbre* (Πένθιμο ἐμβατήριον), *Allegretto*, φα ἔλ.
Θεῖα τραγουδη-μένο! *iii. Menuet*, σιβ ἔλ., σέ ἀποκαλυπτικά «γοργό»
τέμπο. *iv. Finale*, μιb ἔλ. Ὅλα αὐτὰ κορυφώθηκαν σέ μιὰ μεγαλειώδη
χειρονομία, μέ ἐκπληκτικὸ τόξο δυναμικῆς παροιμιάσιμο μέ τίς ἄνετες
πινελλιές συμπατριώτη του μεγάλου «μαίτρ» τῆς καλλι-γραφίας. Ὁ

δεύτερος μεγάλος Κινέζος πιανίστας με τὸ ἐπώνυμο **Fu**. Ὁ πρῶτος ἦταν ὁ μέγιστος **Fu Ts'ong** [κιν. 傅聰, γ. Σαγγάη, 10 Μαρτ. 1934), στὶς ἀρχές τῆς σταδιοδρομίας μου!

4. **Chsu Chia-yu**. [ἐπώνυμο: **Chsu** · Τάιγουαν (στὰ νιάτα μας τὴ δίδασκαν ὡς Φορμόζα!) κάτοικος Παρισίων, ἐτῶν 29]: ἔπαιξε τὸ αὐτὸ ἔργο, μετὸν **Fu**. Ἄν ἐκεῖνος ὅμως ἐξ' ἀρχῆς ἀναδείχθηκε σὲ ὑπέροχο **sprinter**, ἡ **Chsu** ἀναδείχθηκε σὲ ἐξ' ἴσου ἀξιόλογο **stayer** (γιὰ νὰ ἀξιοποιήσουμε τὴν παραστατικότητα τῆς γλώσσης των ἵπποδρομιῶν). Ἄρχισε μετὰ σαφῶς χαμηλότερη, «ὑποταγμένη» δυναμικὴ στὰ δύο πρῶτα μέρη—στὸ ii. **Marche Funèbre** ὑπαινιχθῆκε τὸ ἀντίστοιχο «ἀργό μέρος», **Allegretto**, τῆς *Συμφωνίας* ἀρ. 7, λα μείζ, ἔργο 92, τοῦ Μπετόβεν. Τὸν πλοῦτο τῶν ἐρμηνευτικῶν τῆς δυνατοτήτων ἀνάδειξε κυρίως στὰ δύο τελευταῖα μέρη (ὑπέροχα **ppp** στὸ iii. **Mouvet**, σιb ἐλ.) καὶ στὰ ὅποια. Ὑπῆρξε ἡ μεγάλη ἀδικημένη τῆς βραδιάς. Δὲν ἔπρεπε δύο συμμετέχοντες στὸν τελικὸ νὰ παίξουν «μονοαναπνιᾶς» κατὰ Καζαντζάκη, τὸν ἴδιο πιανιστικὸ κολοσσό, ὁ ἓνας ἀμέσως μετὰ τὸν ἄλλον. Κανεὶς δὲ σκέφτηκε πῶς ἔνωσε αὐτὴ ἡ συμπαθέστατη κοπέλλα ἀκούγοντας τὸ συμπατριώτη της;

Τέλος, ἡ δική μας ἐτυμηγορία: **Κάκιστα** δὲν δόθηκε Α'. βραβεῖο. Συνυπολογίζοντας καὶ τὴν ἀτυχέστατη σειρά ἐμφανίσεων τῶν 4 νέων, πιστεύουμε ὅτι τὸ Α'. βραβεῖο πήγαινε δικαιοματικὰ στὸν **Fu Cowley**, κατὰ παραχώρησιν *ex aequo* μετὸν **Crema, Federico**. Ὅμως ἀπλᾶ πράγματα: Α' Βραβεῖο: **Fu Cowley**. Β' Βραβεῖο: **Federico Crema**. Γ' Βραβεῖο: **Chsu Chia-yu**. Εἰδικὸ Βραβεῖο (ἀλήθεια, τί σημαίνει;) Ἐλευθέριος Μισιργῆς. Καὶ **last but not least**: Οἱ δύο νέοι Κινέζοι δὲν ἀδικήθηκαν μόνο ἀπὸ τὴν σειρά ἐμφανίσεώς της, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι δὲν τοὺς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἀκουστοῦν καὶ σὲ ἓναν ἄλλο μεγάλο συνθέτη πλὴν τοῦ Ἀλκάν. Ὁ Ἴταλὸς καὶ ὁ Ἑλληνας, εἶχαν εὐκαιρίες ἐπιδείξεως δυνατοτήτων σὲ πρόγραμμα πολὺ εὐρύτερο. (Πολυχῶρος ΜΜΒΕ Λίλιαν Βουδούρη, Σάβ. 31- Μαρτ. 2018.)